

FFEFA

د افغانستان د آزاد او عادلانه ټولټاکنو بنیاد

بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان

Free & Fair Election Foundation of Afghanistan

تحلیل بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان در مورد تعدیل قانون انتخابات 3 حوت 1388

قانون انتخابات در کشورهای که اساسات نظام سیاسی ان بر اصول دموکراتیک استوار است، یکی از مهمترین قوانین ملی بشمار میرود. معمولاً یکی از مشخصه های این قانون اینست که احکام را در خود جا داده، تا از یک طرف زمینه ساز نماینده گی واقعی و عادلانه مردم در نظام بوده و از جانب هم شفافیت روند انتخابات را بطور عملی ان تضمین نماید. از همین رو است که در سایر کشورها قوانین انتخاباتی با در نظر داشت مقتضیات عصر و زمان و تشویق مشارکت عامه همواره تحت ریفرم و اصلاحات قرار داشته اند.

افغانستان که یکی از جمله کشور های است، که دارد تازه دموکراسی را تجربه میکند. و لازم است، تا اصلاحات قانونی را در زمینه به جدیت تمام تعقیب نماید.

چنانچه اقدام اخیر حکومت به منظور اصلاح قانون انتخابات نشاندهنده همین قصد میباشد، اما قسمی که در بالا تذکر دادیم لازم است که هر گونه اقدام اصلاحی با جدیت و غور بیشتر انجام پذیرد، تا باشد اهداف که از اصلاح متصور است جامعه عمل بپوشند.

بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان منحصیث یک نهاد ناظر ملی بر انتخابات از هر اقدام که منجر به تقویت اعتبار پروسه انتخابات در کشور گردد، قدر دانی مینماید. و علاقمند است موقف خویش را ذریعه تحلیل کوتاه که از تعدیل قانون انتخابات که (به اساس مصوبه شماره (45) مورخ 1388/11/24 شورای وزیران تصویب و به توشیح ریس جمهور رسیده) تهیه نموده با سایر نهاد های ملی و بین المللی که در بخش انتخابات کار میکنند، شریک سازد.

قابل یاد اور نیست که تحلیل سایر موارد تعدیل شده در این قانون بوقت بیشتر نیاز داشته ولی تعدیلات را که عجالتاً میتوان در این قانون قابل غور دانست، ذیلا بیان میگردد:

در کل زبان قانون ساده تر شده و توضحات در بسا موارد که در قانون قبلی بطور اجمال تذکر یافته بوده، دیده میشود چنانچه بخشهای چون:

سایر موارد مربوط به انتخابات شورا های ولسوالی، شورا های قریه و شاروالی ها که در قانون قبلی به اجمال ذکر شده بود در قانون جدید، توضیح و تشریح شده است. همچنان احکام در رابطه به موارد چون عدم مداخله راگانهای دولتی در پروسه در قانون قبلی وجود نداشت، اضافه شده، که منحصیث نقطه مثبت تلقی میگردد.

شرایط کاندیدا توری:

ماده 43 فقره 2 . بند 5 : کاندیدان را به مکلف به ارایه لیست اسامی و شماره های کارت ثبت نام رایدهنده گان که کاندیدا توری ویرا تانید مینماید، میسازد، که از انجمله این تعداد برای کاندیدان انتخابات ریاست جمهوری 100.000 و برای ولسی جرگه 1000 و برای شورای ولایتی بر حسب احوال نفوس از 200 الی 600 ذکر شده است.

بیشتر ساختن تعداد کارت های رایدهی که یک کاندیدان مکلف به ارائه آن میباشند، منحیث شرایط کاندیداتوری میتواند یک نقطه مثبت تلقی گردیده ، اما همین میتواند سبب دشواریهای شود ، زیرا احزاب سیاسی نهاد مند و قوی تا هنوز در کشور وجود ندارد و تهیه صد هزار کارت برای کاندیدان مشکل بوده، و یا شاید به فساد بینجامد.

اما مورد در این بخش میتواند بشتر نگران کننده باشد،(مکلف ساختن کاندیدان ریاست جمهوری به تضمین نقدی الی 2500000 دو میلیون و پینجصد هزارافغانی، و در صورت کاندید نتواند 10 % ارا را در انتخابات بدست بیاورد ، قابل باز پرداخت نمیشد.) است. این در حالست، که بررسی های بعضی از سازمانها از جمله کمیسیون حقوق بشر افغانستان در زمینه نظارت از حقوق اقتصادی و اجتماعی مردم افغانستان در سال روان (1388) نشان میدهد که تقریباً 42 % از مردم کشور پایتتر از خط فقر زنده گی میکنند.

نگرانی وجود دارد که در عدم موجودیت احزاب سیاسی قوی که بتواند، تدارک 100000 هزار کارت رای دهی، بشمول 2500000 تضمین نقدی سایر هزینه های انتخاباتی را برای کاندید مورد نظر فراهم کنند، بار سایر هزینه ها در زمینه بدوش خود کاندید خواهد ماند. پس روشن است، که با در نظر داشت وضعیت اقتصادی فعلی اکثریت مردم افغانستان، تقبل چنین هزینه ها برای بسیاری افراد شایسته که بخواهند خود ر کاندید نمایند ، بسیار گران و حتی ناممکن خواهد بود.

کمیسیون شکایات انتخاباتی:

ماده 61 فقره 1 : بمنظور رسیده گی به تخلفات، اعتراضات وشکایات ناشی از انتخابات و اداره کمیسیون های ولایتی شکایات انتخاباتی و بررسی تصامیم انها، کمیسیون های مرکزی و ولایتی شکایات انتخاباتی حداقل (120) روز قبل از تاریخ انتخابات از طرف ریس جمهور درمشوره با روسای مجلسین شورای ملی و ریس ستره محکمه ایجاد میگردد.

از انجائیکه موجودیت یک میکانیزم شفاف و مستقل و جوابده برای رسیده گی به اعتراضات، شکایات انتخاباتی در پروسه انتخابات بسیار مهم بوده و لازم است، سایر اصلاحات در این کمیسیون طوری تطبیق گردد، تا تضمین کننده عملکرد مسلکی و بی طرفانه این کمیسیون در جریان پروسه باشد.

صراحت در مورد تاریخ ایجاد کمیسیون 120 روز قبل یک نقطه مثبت تلقی میگردد، زیرا ایجاد کمیسیون قبل از آغاز پروسه انتخابات، فرصت لازم را در اختیار این کمیسیون میدهد تا قبلا از آغاز کار عملی پرسونل کافی و مسلکی را استخدام و دفاتر ولایتی خود را قبل از آغاز (مرحله اعتراضات) تاسیس نماید. همچنان فرصت لازم برای دادن آگاهی در مورد نقش و نحوه عملکرد کمیسیون نیز میتواند در جلب اعتماد عامه موثر و مفید باشد.

مسله که نگران کننده اینست که هیچ صراحت در رابطه به ساختار این کمیسیون و همچنان هیچ صراحت در رابطه به نحوه تعیین اعضای این کمیسیون که در این قانون به ملاحظه نمیرسد، که میتواند از این بابت نگرانی را بوجود بیاورد که احتمالاً اعضای کمیسیون که توسط ریس جمهور تعیین میگردد نتوانند حین صدور فیصله ها در مقابل مداخله ارگانهای دولتی و کاندیدان قدرتمند استقلالیت و بی طرفی شان را نگهدارند. از جانب هم عدم موجودیت شرایط خاص برای اعضای کمیسیون نگرانی را ایجاد میکند که ممکن افراد که به این کمیسیون تعیین میگردد دارند شرایط نباشند که بتوانند عملکرد مسلکی کمیسیون را حین پروسه تضمین نمایند.

صلاحیت کمیسیون های مرکزی و ولایتی شکایات:

ماده 62 فقره (5) این ماده: کمیسیون های ولایتی شکایات انتخاباتی مرجع اولیه رسیدگی به شکایات انتخاباتی می باشد. درحالات استثنایی، کمیسیون مرکزی شکایات انتخاباتی می تواند مرجع اولیه بررسی شکایات انتخاباتی باشد. فقره (6) : تصامیم کمیسیون مرکزی شکایات انتخاباتی در رابطه به رسیدگی اعتراضات و شکایات که مورد رسیدگی قرار گرفته است، نهایی می باشد.

کلمه استثنا در فقره 5 میتواند سوال بر انگیز باشد، زیرا حالات استثنائی می باید در قانون واضح باشد.

ماده 62 فقره 7 : کمیسیون های مرکزی و ولایتی شکایات انتخاباتی ، بعد از تصدیق نتایج انتخاباتی، حد اکثر الی دو ماه کار خویش را پایان داده، بعد از انحلال ، صلاحیت های ان به کمیسیون مستقل انتخابات منتقل میگردد.

تفویض صلاحیت کمیسیون شکایات انتخاباتی بعد از پایان دوره کاری به کمیسیون مستقل انتخابات نیز شاید سبب زمینه سازی برای سواستفاده ها شود. زیرا مدت زمان دو ماهه وقت کافی برای رسیده گی به شکایات بعد از اعلام نتایج نهائی بوده. بنا لازم نیست تا روند رسیده گی به شکایات انتخاباتی برای مدت نامحدود دوم داشته باشد.

تعویق یا تعلیق انتخابات:

ماده 65 فقره 1 : در صورت که شرایط امنیتی یا حوادث و حالات غیر مترقبه ، تدویر انتخابات را غیر ممکن سازد و یا اینکه به مشروعیت مراحل انتخاباتی صدمه رساند، کمیسیون مستقل انتخابات میتواند ، انتخابات را از تاریخ معینه ان الی رفع ان حالات و بهبود اوضاع به تعویق اندازد.

صلاحیت کمیسیون مستقل انتخابات در به تعویق انداختن تاریخ انتخابات، میتواند با در نظر داشت صراحت های موجود در احکام قانون اساسی(مواد 62 و 83) در تضاد باشد، زیرا در این دو ماده قانون اساسی صراحت کامل در مورد تاریخ تدویر انتخابات ریاست جمهوری و شورای ملی وجود دارد.

اختصاص کرسی ها به کاندیدان زن:

ماده 29 فقره 3 : در صورت که در لیست کاندیدان ، تعداد کافی کاندیدان زن وجود نداشته باشد تا کرسی یا کرسی های اختصاص یافته به زنان را در یک حوزه معین انتخاباتی اشغال نماید . کمیسیون مستقل انتخابات طبق طرز العمل مندرج فقره 1 این ماده تدابیری را اتخاذ مینماید تا کرسی های اختصاص یافته خالی باقی نماند.

تعدیل که در زمینه دیده میشود برخلاف بند 3 فقره 5 ماده 29 قانون سابق بوده، که در عدم موجودیت کاندیدان زن در لیست کاندیدان زن، کرسی های مربوط به سهمیه کاندیدان زن خالی گذاشته میشود، است. در قانون جدید، کمیسیون مستقل انتخابات صلاحیت دارد در صورت نبود کاندیدان زن که کرسی خالی زنان را پر نماید ، این کرسی به کاندیدان مرد بدهد. که خود میتواند نگرانی را ببار بیاورد که شاید با استفاده از اوضاع امنیتی و کلتوری حاکم محدودیت های غیر مستقیم را بالای حضور کاندیدان زن در پروسه انتخابات داشته باشد. و حتی ممکن سبب شود تا کاندیدان قدرتمند در حوزه انتخاباتی شان، کاندیدان زن را بزور و تهدید به انصراف و ادار سازند.

